

Rysk utrikes-, försvars- och säkerhetspolitik

1 (2)

Uppdragsnummer/Project no Kund/Customer

A12001

Försvarsdepartementet

Kompetenskloss

1 Säkerhetspolitisk analys/

Handläggare/Our reference

Datum/Date

Memo nummer/number

Carolina Vendil Pallin
Fredrik Westerlund

2010-02-09

FOI Memo

Rysslands militärdoktrin 2010 – övergripande analys¹

Den 5 februari 2010 informerade president Dmitrij Medvedev den inre kretsen av ryska Säkerhetsrådet om att en ny militärdoktrin antagits. Den öppna delen av militärdoktrinen publicerades samma dag. Rysslands nya militärdoktrin innehåller strängt taget få oväntade inslag. Överlag är intrycket att 2010 års militärdoktrin är mer stram i språket än den från år 2000 och att det funnits en ambition att rensa upp i begreppsfloran och – inte minst – begränsa den långa lista av militära hot som tidigare förekommit. En alltför omfattande lista utan gradering tenderar att ge föga konkret vägledning.

Hotet om kärnvapenkrig eller storskalig konflikt anses inte akut. De något skärpta skrivningar som återfinns i dokumentet om Natos och USA:s planer på antimissil-installationer i Europa var väntade eftersom de ligger i linje med ryska uttalanden och tidigare publicerade säkerhetspolitiska dokument. Den ökade emfasen på rätten att militärt skydda ryska medborgare utanför Rysslands gränser förebådades av den förändrade lagstiftning om detta som antogs redan under 2009. Denna lagstiftning ger också presidenten möjlighet att kringgå konstitutionens krav på att inhämta godkännande från parlamentets överhus, Federationsrådet, innan rysk trupp används i utlandet.

Vad gäller kärnvapen, förbehåller sig Ryssland fortsatt rätten till *first use* av kärnvapen, men bara vid angrepp som hotar "själva statens existens" och således inte vid konventionella angrepp på dess allierade. Fortsatt gäller att ett angrepp med massförstörelsevapen mot Ryssland eller någon av dess allierade kan mötas med kärnvapen. Det understryks att beslut om insats av kärnvapen fattas av presidenten. Dessa formuleringar ska ses i ljuset av de utspel om nya användningsområden för kärnvapen som ryska företrädare gjort under de senaste åren. Den nya militärdoktrinen gör det uppenbart att den linje som gällde i fråga om användande av kärnvapen i 2000 års militärdoktrin på det stora hela står fast 2010.

¹ Se appendix till detta FOI Memo för utdrag ur texten och en mer ingående analys av innehållet.

FOI MEMO	Datum/Date 2010-02-09	Sida/Page 2 (2)
Titel/Title Rysslands militärdoktrin 2010		Memo nummer/number FOI Memo 3097

Rysslands syn på det som i dokumentet benämns ”moderna väpnade konflikter” ger, tillsammans med de prioriteringar som anges för de Väpnade styrkorna, en övergripande inblick i hur Ryssland ser på modern krigföring. Bland annat betonas hur mycket snabbare utvecklingen sker på slagfältet, att icke-militära medel måste användas tillsammans med militära samt betydelsen av lednings- och sambandssystem samt effektiva vapensystem som ger möjlighet att behålla initiativet och etablera mark-, sjö- och luftherravälde. Ryssland uppmärksammar betydelsen av informationskrigföring i en fas innan kriget inleds samt under själva kriget för att skapa en gynnsam bild av sitt eget agerande hos världssamfundet. Det kan noteras att inom i stort sett samtliga områden har Ryssland idag mycket begränsad förmåga.

Mobiliseringstanken är alltjämt vid liv i den ryska försvarsplaneringen. Detta trots att risken för storskaliga krig konstateras ha minskat och reformeringen av de Väpnade styrkorna mot ett allt större inslag av kontraktsbemannade förband med stående beredskap fortgår. Bibehållandet av mobiliseringsförmågan i kombination med strävan mot modern krigföringsförmåga innebär en allvarlig utmaning vid reformeringen av såväl de Väpnade styrkorna som av den ryska försvarsindustrin.

En jämförelse med tidigare militärdoktriner antagna 1993 och 2000 ger vid handen att militärdoktrinen 2010 i än högre utsträckning än tidigare passar väl in i den övergripande säkerhetspolitiska målsättningen som Ryssland gett uttryck för. Liksom i tidigare säkerhetspolitiska dokument från 2008 och 2009 finns en uttalad ambition att förhindra ytterligare Natoutvidgning och att ge Ryssland en stark röst i utformandet av en ny säkerhetspolitisk arkitektur i Europa. Dessutom står det klart att Ryssland önskar att landet, tillsammans med dess allierade främst inom Kollektiva säkerhetsorganisationen (CSTO), ska ses som en med Nato jämbördig allians i framtiden. Att säkerhetspolitiken är mer samstämmig än tidigare behöver dock inte per automatik innebära att ambitionerna är realistiska och genomförbara.

Det är värt att notera att militärdoktrinen 2010 gör en skillnad mellan ”militära faror” och ”militära hot”. Denna skillnad fanns inte i militärdoktrinen år 2000. Att Nato ska utöka sin makt och sina ”globala funktioner” hamnar på första plats bland de från rysk sida upplevda ”militära farorna”, vilket visar att det här är en högt prioriterad säkerhetspolitisk fråga. Det faktum att Ryssland valt att skilja mellan militära faror och militära hot och att Natos agerande hamnar i den första kategorin kan dock tolkas som att Moskva velat betona frågan utan att den blir primärt dimensionerande för omstrukturering som de Väpnade styrkorna genomgår. Med andra ord, uppdelningen i militära faror och hot ger Ryssland möjligheten att understryka sitt missnöje med alliansens agerande och sitt motstånd mot dess utvidgning utan att per automatik säga att Nato är det största militära hotet.

I militärdoktrinen betonas att den säkerhetspolitiska arkitekturen är otillräcklig idag. Detta ligger återigen i linje med Rysslands överordnade säkerhetspolitiska mål och har återkommande uttryckts under de senaste åren, inte minst i den nationella säkerhetsstrategin fram till 2020.